

Armi Patrikainen
Kaupunkikuva-arkkitehti
Lahden kaupunki / kaupunkiympäristö
armi.patrikainen@lahti.fi

Viite: Lausuntopyyntö 25.5.2023**Asia: Lahti, Jalkarannantie 24, Villa Rauhalan piharakennus, rakennuslupa 398-2023-277**

Rauhalan huvilalle osoitteeseen Jalkarannantie 24 on haettu rakennuslupaa uudelle piharakennukselle. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää Arkkitehtisuunnittelu Pauli Lindström Oy:n laatimista ja 13.4.2023 päivätyistä suunnitelmista pyydettyä lausuntoaan seuraavaa:

Rauhalan huvila on oletettavasti rakennettu 1870-luvun lopulla. Mikäli ajoitus pitää paikkansa, rakennuttaja on ollut kapteeni August Fellman. Rauhalan tila kuului Kartanon maihin, jotka Fellman osti Theodor Sederholmilta. Sederholmin suku omisti maat kahdeksan vuotta, mutta ne vaihtoivat omistajaa suvun kesken useaan otteeseen. Fellman perusti Vesijärven uuden höyrysahan Pikku Vesijärven rantaan vuonna 1874. Sahan hoitajana oli Mathias Löfström, jonka kerrotaan asuneen Rauhalassa ja perustaneen sinne puutarhan 1870-luvulla. Rauhalassa on alunperin ollut ristipääty, joka on purettu lahonneena 1970-luvun puolivälissä. Rakennuksella on suuri kulttuurihistoriallinen arvo ja se on ikänsä puolesta harvinaisuus Lahdessa. (Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista, 2000).

Rauhalan huvilan alue on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja sen päärakennuksella on asemakaavassa sr-suojelumerkintä. Kiinteistö sijaitsee myös aivan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (Tiirismaan ja Salpausselän maisemat) tuntumassa. Uudisrakennuksen sijoittelussa tulee ottaa huomioon perinteisen pihapiirin sommittelu sekä uudisrakennuksen ja päärakennuksen suhde toisiinsa. Pihapiiriin sijoitettavilla talousrakennuksilla on ollut tapana sijaita kauempana asuinrakennuksesta, ja usein niiden massat ovat pienipiirteisiä ja lyhyehköjä. Suunniteltu piharakennus ylittää kaavassa määrätyn rakennusalan ja on varsin kookas suhteutettuna päärakennukseen. Myös rakennuksen taitettu muoto on ongelmallinen.

Alueen kulttuurihistoriallisen merkittävyyden kannalta myös pihan suunnittelu on tärkeää. Tonttia ympäröivää aluetta koskee asemakaavan määräys *VL-1: lähivirkistysalue, jonka luonnonympäristöä koskevilta toimenpiteiltä edellytetään varovaisuutta. Aluetta tulee hoitaa osana historiallista miljööstä suosimalla perinnekasveja*. Kaavassa määrätään myös luonnontilassa säilytettävän alueen osasta (is), joka sijaitsee osittain uudisrakennukselle suunnitellulla alueella.

Museo ehdottaa uudisrakennuksen pihanpuoleisten ikkunoiden muuttamista perinteisempiin pienempiin ikkunoihin ja tarkastelemaan muita mahdollisuuksia pyöreän ikkunan tilalle. Myös varastokatoksen ja päärakennuksen etäisyyttä toisistaan tulisi tarkastella uudestaan. Museo suosittelee suorakaiteen muotoista, pienempirakenteista rakennusta taittuneen sijaan. Museolla ei ole muuta huomautettavaa suunnitelmiin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö

Liisa Koskelainen

tutkija

Sanni Vattulainen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY